

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Podstawy funkcjonowania partii Zieloni 2004

Author: Katarzyna Ponikowska

Citation style: Ponikowska Katarzyna. (2012). Podstawy funkcjonowania partii Zieloni 2004. W: J. Wódz (red.), "O pożytkach z badań z dziedziny socjologii i antropologii polityki : próby refleksji" (S. 175-187). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Katarzyna Ponikowska

Podstawy funkcjonowania partii Zieloni 2004

Jesteśmy grupą wywodzących się z różnych środowisk ludzi, dla których podstawowymi wartościami są poszanowanie praw człowieka i respektowanie zasad zrównoważonego rozwoju społecznego, ekologicznego i gospodarczego [...]¹.

Geneza

Kryzys ruchów protestacyjnych z lat 70. przyniósł rozwój nowych, alternatywnych form organizacyjnych, których egemplifikację stanowią partie „zielonych”. Wcześniejszy model hierarchicznej struktury organizacyjnej prezentowanej na przykład przez takie organy polityczne jak K-Gruppen w Niemczech, partie Nowej Lewicy we Włoszech czy francuscy trockiści traciły swą funkcjonalność ze względu na wymóg sprofesjonalizowania działań rewolucyjnych i obojętność wobec procedur demokracji bezpośredniej. Partie „zielonych” zaczęły zawiązywać się w latach 80., stanowiły pokłosie kampanii przeciwko degradacji środowiska. Wskazać należy, iż mimo tego, że bezpośrednio i oficjalnie nie były reprezentantami ruchu ekologicznego, badania porównawcze europejskich partii ekologicznych potwierdziły hipotezę, że systemy wyborcze oparte na reprezentacji proporcjonalnej sprzyjają powstawaniu partii politycznych o silnych związkach z ruchami społecznymi (Ch.A. ROOTES, 1994: 6). Pierwsze partie „zielonych” opiera-

¹ Cytat pochodzi z *Zielonego manifestu* przyjętego na zjeździe założycielskim, a także stanowi motto Partii zawarte na stronie internetowej, wskazujące na tożsamość organizacji i jej członków. Zob.: <http://www.zieloni2004.pl/art-29.htm> [data dostępu: 5.06.2010].

ły się głównie na zasadzie: „myśl globalnie, działaj lokalnie” (D. della PORTA, M. DIANI, 2009: 164). Ta idea jest jedną z konstytutywnych także dla partii Zieloni 2004.

Partia Zieloni 2004 powstała na kongresie założycielskim, który odbył się w dniach od 6.09. do 7.09.2003 roku, choć sądownie zarejestrowana została dopiero 23.02.2004, skąd – jak łatwo się domyślić – pochodzi jej nazwa. Założyciele partii rekrutowali się spośród działaczy ruchu feministycznego, antywojennego, ekologicznego i LGBT. Wśród pierwszych aktywistów i aktywistek byli ludzie związani z takimi organizacjami jak Wolność i Pokój, Federacja Zielonych, Klub Gaja, a także uczestnicy Forum Ekologicznego Unii Wolności. Ci ostatni zrezygnowali z członkostwa w partii ze względu na liberalizację jej programu dotyczącego między innymi dążenia do legalizacji aborcji.

Struktura i formy aktywności

Organami krajowymi partii są Rada Krajowa, Zarząd Krajowy, Krajowa Komisja Rewizyjna, Krajowy Sąd Koleżeński, a struktury terenowe tworzy dwadzieścia jeden kół. W dniach od 16.04. do 18.04.2010 roku obradował w Warszawie IV Kongres partii Zieloni 2004². W jego trakcie delegatki i delegaci z całego kraju dyskutowali na temat aktualnej sytuacji politycznej, strategii partii, a także przyjęli szereg uchwał programowych i dokonali wyboru nowych władz (www.zieloni2004.pl).

Zgodnie z zasadami parytetu przewodniczącym Zielonych 2004 jest obecnie Dariusz Szwed, sprawujący tę funkcję od 2004 roku, a przewodniczącą – Małgorzata Tkacz-Janik, dla której jest to pierwsza kadencja na tym stanowisku³. Wcześniej członkowie partii brali udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego (2004) pod hasłem „Do Unii po zmiany!”, rok później startowali w wyborach parlamentarnych w porozumieniu z Socjaldemokracją Polską i Unią Pracy, popierając w wyborach prezydenckich Marka Borowskiego. W wyborach samorządowych w 2006 roku przedstawiciele lokalnych struktur w większości samodzielnie kandydowali ze swoich list wyborczych, a wybory parlamentarne z 2007 roku wiązały się z rejestracją jednej kandydatki do senatu. W wyborach do

² Ze względu na żałobę narodową w związku z katastrofą samolotu prezydenckiego pod Smoleńskiem kongres miał charakter zamknięty.

³ Małgorzata Tkacz-Janik była kandydatką do senatu z okręgu nr 30 w Katowicach, w przyspieszonych wyborach parlamentarnych z 20.06.2010 roku.

Parlamentu Europejskiego w 2009 roku Zieloni 2004 powołali koalicję Porozumienie dla Przyszłości wraz z Socjaldemokracją Polską i Partią Demokratyczną (www.zieloni2004.pl).

Działania członków „zielonych” skupiają się wokół trzech filarów partii dotyczących kwestii ekologicznych, zrównania praw kobiet i szeroko pojętej wolności jednostki. Należą do nich między innymi promowanie idei: „Zielone miasto nowej generacji”, zawierające wytyczne dla polityki samorządowej, promowanie mechanizmów demokracji bezpośredniej, wspieranie idei wolnego handlu i wolnego oprogramowania, czynne uczestnictwo w marszach równości i manifestacjach kobiecych, lobbowanie w sprawie energii odnawialnej i rolnictwa ekologicznego.

Za młodzieżówkę partii Zieloni 2004 uznaje się Stowarzyszenie Ostra Zieleń, które jest organizacją pozarządową, skupiającą osoby do 30. roku życia. Celem stowarzyszenia jest promowanie wartości takich jak prawa człowieka, zrównoważony rozwój, demokracja, ekologia, tolerancja, integracja europejska. W misję Stowarzyszenia Ostra Zieleń wpisuje się nauka rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy, przeciwdziałanie dyskryminacji, rasizmowi, seksizmowi, homofobii, aktywizowanie społeczne młodych i społeczności lokalnych, czyli zbieżnych z zawartymi w statucie partii.

W sferze aktywności młodzieżówki znajduje się organizacja seminariów, wymiany międzynarodowe, spotkania, dyskusje czy koncerty, a także działania reaktywne wobec bieżących wydarzeń polityczno-społecznych. Poprzez przynależność do Federation of Young European Greens, czyli Federacji Młodych Europejskich Zielonych skupiającej „zielone” młodzieżowe organizacje pozarządowe i młodzieżówki „zielonych” z całej Europy, jej członkowie mają okazję do zdobywania doświadczeń międzynarodowych. Aby zacieśnić współpracę z ludźmi z Europy Środkowo-Wschodniej i Bałkan, Stowarzyszenie Ostra Zieleń została też organizacją partnerską Cooperation and Development Network in Eastern Europe (CDNEE), czyli Siecią Kooperacji i Rozwoju w Europie Wschodniej. Ta organizacja również skupia młodzieżowe organizacje pozarządowe – od Litwy aż po Albanie (www.ostrazielone.fora.pl). W ostatnim roku jednak aktywność stowarzyszenia wydaje się dość ograniczona.

Współpraca międzynarodowa

Polska partia Zieloni 2004 jest członkiem Europejskiej Partii Zielonych od maja 2005 roku. Jej podstawowymi organami są: Kongres, Rada i Komitet. Delegatem Partii w Radzie Europejskiej Partii Zielonych (EPZ) jest Dariusz Szwed. Warto podkreślić, że w Komitecie, podobnie jak w strukturach polskich, istnieje parytet płci, zgodnie ze statutem w jego skład wchodzi co najmniej cztery kobiety i czterech mężczyzn. Zasady, którymi kieruje się Europejska Partia Zielonych, spisane są w *Karcie Europejskich Zielonych* przyjętej podczas II Kongresu EPZ w dniach 13–14.10.2006 roku w Genewie (<http://europeangreens.eu>). Europejscy „zieloni” stanowią wspólnotę polityczną wywodzącą się z różnych ruchów społecznych: ekologicznych, pacyfistycznych, feministycznych, wolnościowych i solidarności z Trzecim Światem. Posiadając tak szeroką bazę ideową, EPZ wyznaczyła podstawowe obszary działań i refleksji. Dotyczą one przede wszystkim odpowiedzialności ekologicznej, głównie poprzez propagowanie zasad rozwoju zrównoważonego. Rozpowszechnianie idei wolności dzięki samostanowieniu konstituuje kolejny filar funkcjonowania EPZ, który odnosi się zarówno do autonomii jednostki, jak i do zasad demokracji włączającej, propagującej maksymalne zaangażowanie obywateli i obywaterek w procesy decyzyjne państwa i społeczności lokalnych. Zielona polityka opiera się także na zasadzie sprawiedliwości, której rozwinięcie odnosi się do dystrybucji takich zasobów społecznych jak: edukacja, praca i udział w demokracji, a także równości płci, sprawiedliwości międzypokoleniowej i sprawiedliwości globalnej. Szczególną wagę przykładają się w programie EPZ do poszanowania różnorodności, a w zasadzie różnicowania jednostek i społeczeństw, a także związaną z nimi postawą relatywizmu kulturowego, co daje podstawę do postrzegania ludzi jako wartościowych dzięki ich bogactwu religii, filozofii, języków czy uwarunkowań ekonomicznych, regionalnych i seksualnych. Taki sposób percepcji relacji międzyludzkich implikuje zasady postępowania bez przemocy, co oczywiście nie dotyczy jedynie przemocy fizycznej, ale także symbolicznej czy ekonomicznej. Powyższe założenia można spiąć klamrą idei zrównoważonego rozwoju, który stanowi platformę współpracy z pozostałymi siłami politycznymi funkcjonującymi w obrębie Unii Europejskiej (<http://europeangreens.eu>).

Przedstawiono tutaj główne założenia programu Europejskiej Partii Zielonych, ponieważ stanowią one również bazę ideologiczną funkcjonowania Zielonych 2004. Warunkiem przynależności partii regionalnych do tego międzynarodowego organu jest właśnie koherencja z zasadami

zawartymi w *Karcie...* Łotwa stanowi przykład państwa, które napotkało problemy z uzyskaniem członkostwa w EPZ ze względu na nacjonalistyczne pierwiastki w programie tamtejszej partii zielonych.

Ideologia ruchu ekologicznego w Polsce

Źródła ideowe aktywności ekologicznej w Polsce układają się wielowątkowo. Można wskazać na kilka podstawowych, które stały się podstawą zróżnicowanych form instytucjonalnych. Po pierwsze, są to czynniki polityczne, które umożliwiły w roku 1980, wraz z powstaniem i rozwojem ruchu Solidarność, na legalne organizowanie się społeczeństwa. Biorąc pod uwagę, iż ten okres jest czasem intensywnego rozwoju działalności prośrodowiskowej w Europie, należy skonstatować, że trudno było o bardziej sprzyjające warunki do powstania organizacji tego typu w kraju. Tworzy się wtedy między innymi Polski Klub Ekologiczny w Krakowie, a potem już w 1984, w mniej sprzyjających warunkach Ruch Ekologiczno-Pokojowy „Wolę Być”, Klub Gaja – w 1988, Pracownia na rzecz Wszystkich Istot – w 1990 roku, czy Ruch Ekologiczny św. Franciszka z Asyżu w 1993 roku. Ich profile ideowe różniły się znacznie między sobą, chociaż zadania statutowe były bardzo zbliżone i dotyczyły przede wszystkim działalności: edukacyjnej, głównie w społecznościach lokalnych, propagatorskiej, prozdrowotnej, no i oczywiście miały na celu ochronę flory i fauny. Część z nich opierała się na podstawach ekologii głębokiej czy ekozofii zaproponowanej przez norweskiego filozofa Arne Naessa, a w Polsce – Henryka Skolimowskiego. Ekologia głęboka (*deep ecology*) stawiana jest w opozycji do ekologii płytkiej (*shallow ecology*), nastawionej na doraźne działania naprawcze, w przeciwieństwie do tej pierwszej skoncentrowanej na totalnej przemianie świadomości człowieka i jego relacji z naturą. Oczywiście jest to jedynie jeden z wątków pojawiających się w filozoficznej bazie ruchu ekologicznego. Obok nich wskazać należy źródła religijne, z których wywodzi się na przykład wspomniany już wcześniej krakowski Ruch Ekologiczny św. Franciszka z Asyżu czy nieistniejący już katowicki Franciszkański Ruch Ekologiczny skupione wokół postaci św. Franciszka z Asyżu, który w 1979 roku został ogłoszony patronem ekologów. Inspiracją działań tych organizacji jest także społeczna nauka Kościoła zawarta w encyklikach oraz teksty źródłowe, do których należy zaliczyć tekst biblijny. W przypadku „zielonych” wpływy religijne dotyczą jednak raczej inspiracji buddyjskich czy neopogańskich

podkreślających silną relację jednostki z Naturą⁴. Ekofilozofia wiąże się z ekocentryczną lub biocentryczną wizją rzeczywistości, które odrzucają postawę uznającą człowieka za centralną postać w świecie i są punktem wyjścia do działania organizacji ściśle związanych z ochroną praw zwierząt, do których należy na przykład Empatia. W przeciwieństwie do nich katolicka ścieżka religijna przyjmuje stanowisko antropocentryczne, koncentrujące się na człowieku jako centralnym elemencie Natury. Oczywiście można zauważyć pewne wyjątki, typu idea zjednoczenia wszechświata w punkcie Omega, zaproponowana przez Pierre'a Teilharda de Chardin. Powyższe wątki: polityczne, filozoficzne czy religijne, choć tak odmienne, spotykają się w idei rozwoju zrównoważonego⁵, czyli takiego, który, zaspokajając potrzeby współczesnych, nie niweczy szans przyszłych pokoleń na godne życie. Rozwój zrównoważony stał się istotnym i trwałym elementem prawa narodowego i został zapisany w *Konstytucji RP*, artykuł 5.

Jego założenia wydają się obecnie punktem odniesienia zarówno w warstwie ideowej, jak i w warstwie działań dla partii Zieloni 2004, głównie w jej profilu ekologicznym.

Jak arbuz?

Znane jest skądinąd porównanie „zielonych” do arbuza – z wierzchu zielonego, a wewnątrz czerwonego. Jest ono wyrazem dość powszechnego przekonania o lewicowym profilu tych ugrupowań. Jak podkreśla Ludwik Tomiałoć, program polskiej partii Zieloni 2004, podobnie jak odpowiednich partii europejskich, prezentuje stanowisko umiarkowanie lewicowe (socjaldemokratyczne) (L. TOMIAŁOĆ, 2006). Zostało ono uprawnomożnione między innymi przez podpisanie 31.05.2006 roku w Warszawie wspólnej *Deklaracji celów programowych* przez przewodniczących Zielonych 2004, Socjaldemokracji Polskiej i Unii Pracy (K. DULKO, 2006: 57). Za Antonym Giddensem można przytoczyć opinię, iż w miejsce dawnego radykalizmu pojawia się roz-

⁴ Obserwuje się obecnie odrodzenie ruchu neopogańskiego w Europie, w przypadku Polski są to na przykład obchody święta kupały, które w tradycji chrześcijańskiej zostało zamienione na noc świętojańską.

⁵ Nawet wśród działaczy Zieloni 2004, partii odcinającej się od wszelkich konotacji religijnych, są osoby, które szukają ścieżek komunikacyjnych w celu rozbudzenia świadomości ekologicznej w takich mediach związanych z Kościołem katolickim (z rozmowy z Panem Adrianem Kołodziejczykiem, działaczem partii Zieloni 2004).

ważny „konserwatyzm filozoficzny”, czyli filozofia ochrony, zachowania i solidarności. Ta orientacja filozoficzna łączy wartości lewicowe, takie jak sprawiedliwość społeczna, pewien stopień interwencjonizmu państwa i neutralność światopoglądową z niektórymi prawicowymi w postaci decentralizacji władzy, ostrożności wobec nowinek technologicznych czy traktowania własności prywatnej tak jak publicznej. Niektóre z tych elementów polityki prawicowej pokrywają się z charakterystyką działania nowych ruchów społecznych, do których należy ruch ekologiczny czy ruch feministyczny. Dotyczy to między innymi kwestii rozproszenia władzy i oddania jej w ręce lokalnych aktywistów. Ta kwestia zresztą była jedną z konkluzji ostatniego szczytu klimatycznego w Kopenhadze, z grudnia 2009 roku, który nie obfitował w propozycje realnych rozwiązań między innymi dlatego, iż operował przede wszystkim na poziomie globalnym.

Wczesny ekologizm, podobnie jak neokonserwatyzm, krytykował pochopną modernizację czy rozbuchaną gospodarkę rynkową. Alternatywny wobec zglobalizowanego świata styl życia skoncentrowany ma być wobec wartości wypracowanych poprzez sumienie ekologiczne. Niezmiennie najlepsza wydaje się zasada złotego środka i słowa Johna Muira: „moim celem nie jest sprzeciw wobec wszelkiego postępu, lecz sprzeciw wobec ślepego postępu” (L. TOMIAŁOJC, 2010). Powyższe zdania odnoszą się głównie do wątku ekologicznego w partii, przedsięwzięcia związane z kwestiami sprawiedliwości, równych szans i wolności wyboru jednostek są identyfikowane społecznie jako postępowe, a może nawet „ślepo” postępowe. Odpowiadając na pytanie czy polski ruch ekologiczny, a przez to i partia „zielonych”, jest jak arbuz, należy zaprzeczyć. Przypomina raczej sałatkę owocową.

Partia Zieloni 2004 w kontekście ruchów społecznych

Randall Collins zwraca uwagę na dynamikę emocjonalną wewnątrz ruchów społecznych. Zjawisko to może być analizowane na podstawie teorii masy krytycznej, która rozwija się i gaśnie dzięki dynamice emocjonalnej, a także założenia, iż ruchy społeczne działają w przestrzeni zainteresowania społecznego, które zapewnia wystarczającą ilość miejsca tylko ograniczonej liczbie uczestników, dlatego walczą one o odpowiednie usytuowanie się w tej przestrzeni (R. COLLINS, 2008: 247). Elementy modelu, czyli w tym przypadku przedstawiciele partii, doko-

nują wyborów, ich preferencje są heterogeniczne, przyrost przydatności elementu z poszczególnych opcji wzrasta, podczas gdy wśród osób, które wybrały inną wizję – maleje. W centrum każdego ruchu o wysokiej mobilizacji znajduje się zbiorowa ekscytacja będąca produktem zagęszczenia moralnego (E. DURKHEIM, 1990), zwanego przez Collinsa dużym zagęszczeniem rytuału. Jego składniki to, po pierwsze, fizyczne zgromadzenie ludzi. Takie, że istnieje świadomość cielesnej obecności innych osób. Po drugie, autorzy zwracają uwagę na to, iż duże zagęszczenie rytuału charakteryzuje się wspólną koncentracją uwagi pojawiającą się ze względu na podejmowane przez uczestników stereotypowe działania typu skandowanie czy gestykulacja, które stały się już tradycją. I w końcu zauważają, iż skoncentrowanie uwagi staje się wzajemne. Współwystępowanie powyższych elementów prowadzi do wykształcenia się uczucia solidarności grupowej, energii emocjonalnej wśród indywidualnych uczestników, symboli grupy podtrzymujących pamięć wspólnego uczestnictwa, a także poczucia moralności (R. COLLINS, 2008: 247–248). Co prawda wspomniano powyżej, iż konstytuowanie się partii „zielonych” nie było bezpośrednią konsekwencją działania ruchów społecznych, ekologicznych, feministycznych czy LGBT, jednak formy tworzenia się więzi i aktywności przyjmowane przez ich członków są przynajmniej częściowo analogiczne do tych, które funkcjonują we wspomnianych ruchach. Przewodzenie protestom, uczestnictwo w paradach równości, akcje na rzecz praw zwierząt połączone z happeningami, w których członkowie „zielonych” występują w klatkach, aby wizualizować los „braci mniejszych”, stanowią faktycznie elementy budowania energii emocjonalnej odwołujące się do ściśle określonej symboliki i konstytuującej pewien rodzaj moralności opartej na współodczuwaniu i poczuciu solidarności społecznej. Stanowią one punkt wyjścia do pewnej transformacji emocji spontanicznych w emocje mające szanse zamienić się w wymierne działania legislacyjne, co daje nadzieję na skuteczny rytuał społeczny.

Mario Diani podkreśla, że ruchy społeczne stanowią osobny proces społeczny złożony z mechanizmów, które powodują, że aktorzy biorący udział w zbiorowym działaniu:

- uczestniczą w konfliktowych relacjach z wyraźnie określonym przeciwnikiem;
- stają się częścią gęstych, nieformalnych sieci;
- dzielą odrębną, zbiorową tożsamość (D. della PORTA, M. DIANI, 2009: 23–24).

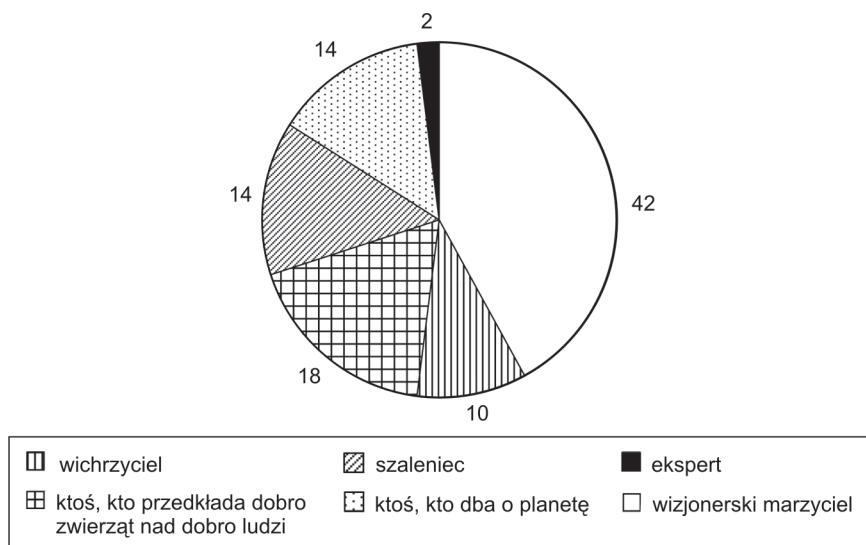
W przypadku partii Zieloni 2004 jej członkowie stanowią również elementy dynamiczne ruchu społecznego, definiując przeciwnika zarówno w sferze idei (globalizacja), jak i instytucjonalnie (Młodzież Wszech-

polska). Tożsamość członków partii jest, z jednej strony, przejrzysta, bo oparta na wspólnej wizji szeroko rozumianej wolności i podmiotowości jednostki, z drugiej strony – ze względu na heterogeniczny charakter idei i samych członków wywodzących się z różnych środowisk społecznych stanowi pewne zaciemnienie wizji „zielonych” dla obserwatorów zewnętrznych. Konkludując, należy potwierdzić wstępne założenia o ścisłym powiązaniu partii „zielonych” z ruchami społecznymi, pomimo iż nie są one tożsame i znaczna część aktywistów ruchu ekologicznego pozostaje na marginesie działań partii również ze względów ideowych.

Wizerunek ekologa

Powodzenie wyborcze partii Zieloni 2004 ściśle związane jest z percepcją społeczną ekologa jako roli społecznej. Mimo że ekologia jest tylko jednym z filarów tej partii, ze względu na swą nazwę w odbiorze społecznym kojarzy się głównie z działaniami związanymi z ochroną środowiska. Badania wskazują, że respondenci nie postrzegają aktywności działaczy ekologicznych jak profesjonalnego wkładu w rozwój społeczny, ale raczej jako oderwane od rzeczywistości, nieprzystające do realnych potrzeb akcje wskazujące na marzycielsko-wizjonerski, a nawet bliski szleństwu profil aktywisty. Takim postrzeganiem osób identyfikowanych jako ekolodzy charakteryzowało się 42% badanych. 14% respondentów widzi w ekologach wichrzycieli, jednostki zakłócające porządek społeczny, a 18% ludzi, którzy przedkładają dobro roślin i zwierząt nad dobro ludzi. Z pewnością wiąże się to z medialnym rozgłosem towarzyszącym takim wydarzeniom jak akcje związane z Rospudą czy wcześniej Górą św. Anny. Kiedy studenci pytani są o pierwsze skojarzenia z ekologiem, to bez wyjątku pierwsza odpowiedź, która pada z sali, związana jest z przypinaniem się takich osób do drzewa. Często także, nieco humorystycznie, studenci wspominają fryzury ekologów, stereotypowo ekolodzy noszą dredy. Taki wizerunek z pewnością nie sprzyja budowaniu zaufania społecznego i wiary w funkcjonalną aktywność partii Zieloni 2004 jako aktora na scenie politycznej państwa⁶. Należy wspomnieć, że tylko 14% ankietowanych postrzega ekologa jako kogoś, kto troszczy się o planetę, a jedynie 2% badanych jako eksperta, czyli osobę, która jest kompetentna i skuteczna (zob. wykres 1).

⁶ Większość pytanych studentów nie potrafiła podać pełnej nazwy partii zielonych w Polsce.

Wykres 1. Typy odpowiedzi na pytanie o rozumienie pojęcia „ekolog” (N = 150); (%).

Źródło: Badania własne przeprowadzone w 2008 roku wśród studentów Uniwersytetu Śląskiego.

O zniekształconym wizerunku ekologa pisze też L. Tomiałoć jako o skutku antyekologicznej propagandy w mediach, blokującej dostęp społeczeństwa do informacji na temat profesjonalnych przedsięwzięć ekologicznych. Takie działania dosadnie nazywa sabotażem i manipulacją medialną, która między innymi jest odpowiedzialna za redukcję grupy „proekologicznej” w społeczeństwie z 30% respondentów w 1997 roku do 11% w 2009 roku⁷ (L. TOMIAŁOĆ, 2010). Zinfantylizowany i jednostronny obraz „zielonego” aktywisty nie tylko zniekształca percepcję społeczną działań ruchu, ale także blokuje rozwój i rozprzestrzenianie się idei zrównoważonego rozwoju, w tym idei: myśl globalnie, działaj lokalnie, co stanowi także ograniczenie w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego.

Kierunki rozwojowe

Podczas kongresu partii, który odbył się 16–18.04.2010 roku, dyskutowano na temat profilu ideologicznego i perspektyw rozwojowych Zielonych 2004. Podjęto cztery uchwały programowe dotyczące ordynacji wyborczej, polityki społecznej oraz usług publicznych: ochrony

⁷ Według Instytutu ds. Ekorozwoju.

zdrowia i edukacji, potwierdzając progresywny charakter formacji, wyróżniający „zielonych” na tle „szarych partii”. Postulaty dotyczące ordynacji wyborczej to między innymi pomysły na obniżenie wieku wyborczego w samorządach do 16 lat, obniżenie progów wyborczych do sejmu do 3% dla partii i 5% dla koalicji, obniżenie liczby podpisów wymaganych do rejestrowania listy wyborcze, ograniczenie możliwości płatnych reklam wyborczych i obniżka progu finansowania partii z budżetu do formacji zdobywających co najmniej 1% głosów w wyborach, a także parytety na listach wyborczych i nałożenie na PKW obowiązku dostarczania osobom uprawnionym do głosowania broszur z programem wyborczym partii startujących w wyborach.

W przyjętej uchwale dotyczącej polityki społecznej pojawiają się kwestie równowagi między elastycznością a poziomem zabezpieczeń społecznych na rynku pracy, równej płacy za równą pracę, tworzenia nowych miejsc pracy, umożliwiających godzenie ról rodzinnych i zawodowych (w tym obligatoryjny urlop ojcowski w wysokości co najmniej miesiąca), poprawy dostępności żłobków i przedszkoli, a także zwiększenia poziomu nakładów na politykę społeczną i budownictwo komunalne. Ochrona zdrowia to dla „zielonych” przede wszystkim zwiększenie nakładów na profilaktykę, poprawa warunków pracy oraz jakości środowiska naturalnego. Ważne miejsca w uchwale zajęły kwestie wysokiej jakości opieki okołoporodowej, w tym dostępu do znieczulenia, zwiększania akcyzy na wyroby alkoholowe i tytoniowe, depenalizacji posiadania niewielkiej ilości narkotyków na własny użytek, a także prawa kobiet do przerywania ciąży do 12. tygodnia. Przyjęto również stanowisko w sprawie edukacji, w którym kładzie się nacisk na równy dostęp do edukacji, począwszy od tworzenia przyzakładowych żłobków i objęcia przedszkoli subwencją oświatową, poprzez zwiększenie kadry medycznej i psychologicznej w placówkach edukacyjnych, zastąpienie religii religioznawstwem, neutralnej światopoglądowo edukacji seksualnej i wychowania obywatelskiego, skończywszy na bezpłatnych studiach wyższych, demokratyzacji uczelni i poprawy sytuacji pracowników i pracowników naukowych (www.zieloni2004.pl). Oprócz tych zinstytucjonalizowanych perspektyw programowych partii pojawiają się też bardziej szczegółowe, realizowane lokalnie przez działaczy kół regionalnych. Zaliczyć do nich można współpracę z rolnikami w ramach Koalicji Polska wolna od GMO⁸. Jak już wcześniej wspomniano, aby dotrzeć do tej części społeczeństwa, propagując zasady ekologicznego rolnictwa, niektórzy działacze wykorzystują media

⁸ Pojawił się także pomysł współpracy z Polskim Stronnictwem Ludowym, choć wydaje się to nierealne ze względu na znaczne rozbieżności ideologiczne.

katolickie⁹. Podkreśla się także konieczność „unaukowienia” wizerunku partii. L. Tomiałoć w tekście skierowanym do przyrodników zachęca ich do uaktywnienia się w strukturach „zielonych”. Postuluje wręcz, w nieco utopijnym choć inspirującym stanowisku, stworzenie szerokiego ruchu społecznego, rodzaju Federacji Zielonych Organizacji Pozarządowych i Stowarzyszeń Naukowych, przewyższając egoizm aktywistów z rywalizujących o zlecenia różnych gremiów oraz/albo stworzenie federacji nowych partii centrolewicowych, wstępując w ich szeregi dla wzmocnienia programów ukierunkowanych na szersze sprawy obywatelskie, nie tylko na ekologizm. Wychodzi z założenia, iż partie miewają taki program, jaki uznają za słuszny jej aktywni członkowie i jaki znajdzie poparcie (L. TOMIAŁOĆ, 2010).

Reasumując, należy podkreślić walory partii Zieloni 2004, takie jak: wielowątkowość działań, kierowanie się systemem wartości opartym na poczuciu sprawiedliwości społecznej, a także perspektywne spojrzenie na rzeczywistość społeczną, co przejawia się w realizacji zasad zrównoważonego rozwoju. Jednocześnie heterogeniczność formacji może powodować brak zrozumienia jej intencji wśród obserwatorów zewnętrznych, dodatkowo obciążonych zniekształconym obrazem ekologa czy feminizmu. Podstawowym zatem postulatem wydaje się konieczność wyraźniejszego i bardziej powszechnego zaistnienia partii w rzeczywistości społecznej.

Literatura

- COLLINS R., 2008: *Ruchy społeczne jako obiekt uwagi emocjonalnej*. W: *Dynamika życia społecznego. Współczesne koncepcje ruchów społecznych*. Red. K. GORLACH, P.H. MOONEY. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”.
- DULKO K., 2006: *Dyskurs ekologiczny w praktyce wybranych zielonych partii politycznych*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- DURKHEIM E., 1990: *Elementarne formy życia religijnego. System totemiczny*. Przeł. A. ZADROŻYSKA, wstęp i red. nauk. E. TARKOWSKA. Warszawa: PWN.
- GIDDENS A., 2001: *Poza lewicą i prawicą. Przyszłość polityki radykalnej*. Przeł. J. SERWAŃSKI. Poznań: Zysk i S-ka.
- PORTA della D., DIANI M., 2009: *Ruchy społeczne. Wprowadzenie*. Przekł. A. SADZA. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- ROOTES Ch.A., 1994: *Parties and Movements as Alternative Modes of Collective Action: Green Parties and Environmental Movements i Europe*. [Referat przedstawiony na The thirteenth World Congress of Sociology, Bielefeld, lipiec].

⁹ Chodzi tutaj o Radio Maryja, co z przyczyn oczywistych nie jest popularne w środowisku frakcji.

TOMIAŁOJĆ L., 2006: *Gdzie sytuuje się ruch zielonych?*. www.zieloni2004.pl [data dostępu: 12.02.].

TOMIAŁOJĆ L., 2010: *Do przyrodników o odpowiedzialności obywatelskiej*. www.zieloni2004.pl [data dostępu: 6.03.].

<http://europeangreens.eu>

<http://www.zieloni2004.pl>